

I. DISPOSICIONS GENERALS

CAP DE L'ESTAT

11545 *Llei orgànica 16/2015, de 27 d'octubre, sobre privilegis i immunitats dels estats estrangers, les organitzacions internacionals amb seu o oficina a Espanya i les conferències i reunions internacionals dutes a terme a Espanya.*

FELIPE VI

REI D'ESPANYA

A tots els qui vegeu i entengueu aquesta Llei.

Sapigueu: Que les Corts Generals han aprovat la Llei orgànica següent i jo la sanciono:

PREÀMBUL

I

Les immunitats sobiranes de l'Estat encarnen, tradicionalment, un principi bàsic del dret internacional que deriva, al seu torn, dels principis d'independència, sobirania i igualtat dels estats («par in parem imperium non habet»). El seu contingut jurídic és bàsicament de naturalesa processal i suposa que els jutges i tribunals d'un Estat no poden jutjar un altre Estat. Abraça tant el dret de l'Estat a no ser demandat ni sotmès a judici davant els òrgans jurisdiccionals d'un altre Estat (immunitat de jurisdicció), com el dret que no s'executi allò jutjat (immunitat d'execució).

En l'actualitat, com a conseqüència dels fenòmens de cooperació internacional, les immunitats internacionals abracen també altres àmbits, entre els quals destaquen el de les organitzacions internacionals i el de les conferències i reunions internacionals, sense oblidar les relatives als caps d'Estat, caps de Govern i ministres d'Afers Exteriors, els vaixells de guerra i vaixells i aeronaus d'Estat i les forces armades estrangeres. Tot això configura un panorama complex en què alguns sectors han assolit ja una regulació consolidada, mentre que en d'altres encara existeix certa fragmentació i indeterminació.

El règim jurídic internacional d'aquestes immunitats s'arrela en la pràctica judicial internacional i s'ha anat configurant a través de normes consuetudinàries que posteriorment s'han recollit en diversos tractats. Tanmateix, la regulació derivada d'aquests tractats no abraça la totalitat de les qüestions que es plantegen en la pràctica i no ofereix encara una resposta suficientment satisfactòria. La qüestió dels límits de les immunitats és particularment delicada, atès que la vella doctrina absoluta de les immunitats ha anat donant pas a una doctrina més restrictiva que faci compatible l'existència d'aquestes immunitats amb les exigències elementals de tutela judicial efectiva derivades del principi d'Estat de dret.

D'aquí que, a l'hora de fixar l'estatut internacional de les immunitats, s'hagin de tenir en compte tres plans diferents, a saber, el convencional, el consuetudinari i el jurisprudencial.

Pel que fa al pla convencional, es constata l'existència de diversos tractats internacionals de diferent contingut i exigència de desplegament normatiu nacional. Cal diferenciar, en aquest sentit, entre tractats que regulen els privilegis i les immunitats dels òrgans de l'Estat que participen en l'acció exterior, els que tracten específicament les immunitats de l'Estat estranger a l'Estat del fòrum i altres tractats sobre àmbits absolutament aliens a les immunitats però amb disposicions específiques de rellevància en la matèria.

En primer lloc, en relació amb els privilegis i les immunitats dels òrgans de l'Estat que participen en l'acció diplomàtica i consular existeixen, al seu torn, tres tractats internacionals

de caràcter universal. Aquests instruments configuren un àmbit plenament assentat i no necessitat de desplegament normatiu intern. Es tracta, en concret, dels convenis relatius a les relacions diplomàtiques (Convenció de Viena, de 18 d'abril de 1961), les relacions consulars (Convenció de Viena, de 24 d'abril de 1963) i, en menor mesura, les missions especials (Conveni de Nova York, de 16 de desembre de 1969). Espanya és part en aquests tractats, que estan incorporats al nostre ordenament jurídic intern (respectivament BOE núm. 21, de 24 de gener de 1968, amb correcció d'errades al BOE núm. 80, de 2 d'abril de 1968; BOE núm. 56, de 6 de març de 1970; i BOE núm. 159, de 4 de juliol de 2001).

En segon lloc, pel que fa al règim jurídic bàsic de les immunitats de què gaudeixen els estats estrangers a l'Estat del fòrum, existeix la Convenció de les Nacions Unides, de 2 de desembre de 2004, sobre les immunitats jurisdiccionals dels estats i dels seus béns, que representa el principal intent codificador en la matèria. Però aquesta Convenció, oberta a la signatura a Nova York el 17 de gener de 2005, encara no ha entrat en vigor ni és probable que ho faci en un futur immediat, ja que per fer-ho es necessita el dipòsit de trenta instruments de ratificació o adhesió (art. 30.1) i de moment només disset estats ho han portat a terme. No obstant això, la mateixa Assemblea General de les Nacions Unides considera que les immunitats recollides en aquest instrument constitueixen «un principi generalment acceptat en el dret internacional consuetudinari», de manera que el seu compliment «enfortiria la preeminència del dret i la seguretat jurídica, particularment en les relacions dels estats amb les persones naturals o jurídiques»; igualment, destaca «la importància de la uniformitat i la claredat en el dret de les immunitats jurisdiccionals dels estats i dels seus béns». En tot cas, Espanya va dipositar el seu instrument d'adhesió a la Convenció l'11 de setembre de 2011 i ha mostrat sempre un ferm compromís internacional en defensa dels principis i garanties del règim d'immunitats.

En tercer lloc, junt amb aquesta Convenció de 2004 es troben altres tractats en vigor en àmbits diferents a les immunitats, però que en el seu articulat contenen disposicions rellevants sobre la matèria. Cal subratllar tres modalitats diferents. Seria, en primer terme, el cas dels articles 32, 95 i 96 de la Convenció de les Nacions Unides sobre el Dret del Mar, de 10 de desembre de 1982, de la qual Espanya és part, pel que fa als vaixells de guerra que pertanyin a un Estat (BOE núm. 39, de 14 de febrer de 1997).

És també, en segon terme, el supòsit del règim de les forces armades d'un Estat presents en el territori d'un altre. El seu estatut d'immunitats se sol regular a través de convenis *ad hoc* que, en la pràctica, són coneguts pel seu acrònim anglès (SOFA, Estatus of Foreign Forces Agreements). En el cas espanyol es compta bàsicament amb els relatius a l'OTAN (Conveni de Londres entre els estats parts del Tractat d'Atlàntic Nord relatiu a l'estatut de les seves forces, de 19 de juny de 1951; BOE núm. 128, de 29 de maig de 1998). Pel que fa als membres de les Forces Armades dels Estats Units presents a Espanya, també s'han de tenir en compte les previsions recollides en el rellevant Conveni sobre cooperació per a la defensa, d'1 de desembre de 1988, revisat pels Protocols d'esmena, de 10 d'abril de 2002 i de 10 d'octubre de 2012 (BOE núm. 108, de 6 de maig de 1989; BOE núm. 45, de 21 de febrer de 2003; i BOE núm. 138, de 10 de juny de 2013).

Finalment, en relació amb la trentena d'organitzacions internacionals amb seu o oficina a Espanya, existeixen dos tipus d'acords internacionals per regular les seves immunitats. D'una banda, algunes organitzacions internacionals tenen convenis internacionals subscrits entre tots els seus estats membres. Aquest és el cas de la Unió Europea (Protocol número 7, annex al Tractat de funcionament de la Unió Europea, sobre els privilegis i les immunitats de la Unió Europea) o de les organitzacions de l'àmbit de les Nacions Unides, per a les quals existeix un conveni general (Convenció General sobre Prerogatives i Immunitats de les Nacions Unides, de 13 de febrer de 1946; BOE núm. 282, de 25 de novembre de 1974) i un altre per als seus organismes especialitzats (Convenció sobre Privilegis i Immunitats dels Organismes Especialitzats, de 25 de novembre de 1947; BOE núm. 282, de 25 de novembre de 1974). En canvi, d'altra banda, per a la resta d'organitzacions internacionals s'han subscrit acords de seu entre l'organització concernida i el Regne d'Espanya.

A més dels convenis internacionals, concorren igualment obligacions derivades del dret internacional consuetudinari, que incideixen directament en el règim de les immunitats a Espanya dels subjectes de dret internacional. És, entre d'altres, el cas de les aeronaus d'Estat, el règim jurídic de les quals queda fora del Conveni de Chicago, de 7 de desembre de 1944, sobre aviació civil internacional, en virtut del seu article 3 a). També encaixen en aquesta categoria aspectes concrets de la immunitat penal dels funcionaris de l'Estat (per exemple, el règim aplicable als caps d'Estat, presidents de Govern i ministres d'Afers Exteriors), que en aquests moments està sent objecte d'atenció incipient per part de la Comissió de Dret Internacional. O fins i tot han cristal·litzat costums internacionals al voltant d'àmbits específics de les immunitats de l'Estat, com aquella segons la qual la renúncia a la immunitat de jurisdicció no comporta per si mateixa una renúncia correlativa a la immunitat d'execució. Amb tot, encara hi ha molts dubtes a propòsit del caràcter consuetudinari o no d'un bon nombre d'aspectes de les immunitats, en qüestions d'índole tant substantiva com processal.

Finalment, els tribunals internacionals han contribuït a clarificar el règim de les immunitats amb sentències rellevants, que en aspectes fonamentals marquen la pauta d'actuació dels òrgans jurisdiccionals nacionals. Destaca, per damunt de tots, la Cort Internacional de Justícia, però també el Tribunal Internacional de Dret de la Mar o el Tribunal Europeu de Drets Humans, que han desplegat una jurisprudència d'interès creixent en la matèria.

No obstant això, al final, perviuen llacunes importants en el règim internacional de les immunitats. Això, en últim terme, fa que, indirectament, també la jurisprudència sobre la matèria d'altres tribunals nacionals pugui servir a vegades com a valuós element de referència.

En aquests moments, potser la llacuna més destacada sigui la relativa als privilegis i les immunitats aplicables als participants en conferències i reunions internacionals que se celebren en el territori d'un determinat Estat. No es regula la qüestió en cap tractat internacional, tampoc hi ha dret consuetudinari en aquest sentit i no es té una resposta jurisdiccional adequada. Davant aquesta realitat, en el cas espanyol, se subscriuen tractats internacionals *ad hoc*, que esgoten els seus efectes una vegada celebrat l'esdeveniment la immediatesa del qual requereix, a més, moltes vegades, el recurs a l'aplicació provisional.

II

Pel que fa a l'àmbit jurídic intern, el tractament de les immunitats exigeix considerar tant la perspectiva constitucional i legislativa, com el marc jurisprudencial establert bàsicament per la doctrina del Tribunal Constitucional sobre la matèria.

Des de la perspectiva constitucional, l'article 24 de la Carta Magna garanteix el dret de totes les persones «a obtenir la tutela judicial efectiva dels jutges i tribunals en l'exercici dels seus drets i interessos legítims, sense que, en cap cas, pugui haver-hi indefensió». Per la seva banda, l'article 117.3 estableix que «l'exercici de la potestat jurisdiccional en qualsevol mena de processos, jutjant i fent complir allò que hagi estat jutjat correspon exclusivament als jutjats i als tribunals que les lleis determinen, segons les normes de competència i de procediment que aquestes estableixin». No existeix, tot i això, cap previsió en relació amb les immunitats de l'Estat estranger.

D'altra banda, la Constitució recull igualment una clara exigència de compliment de les obligacions jurídiques derivades del dret internacional (art. 93 a 96). Entre aquestes, lògicament, s'inclouen les obligacions contingudes en tractats internacionals subscrits per Espanya en matèria d'immunitats, així com altres tipus d'obligacions que puguin derivar del dret internacional consuetudinari o de sentències obligatòries de tribunals internacionals.

En el pla legislatiu, la Llei orgànica 6/1985, d'1 de juliol, del poder judicial, preveu en l'apartat primer de l'article 21 que «els jutjats i tribunals espanyols han de conèixer dels judicis que se suscitin en territori espanyol entre espanyols, entre estrangers i espanyols i estrangers d'acord amb el que estableixen aquesta Llei i els tractats i convenis internacionals en què Espanya sigui part». Si bé, per allò que afecta directament la immunitat, l'apartat segon fixa que «s'exceptuen els supòsits d'immunitat de jurisdicció i d'execució que estableixen les normes del dret internacional públic». Aquesta disposició

va suposar, en el seu moment, una novetat important, que permetia a Espanya complir les seves obligacions internacionals. En un sentit semblant, la Llei 1/2000, de 7 de gener, d'enjudiciament civil, també recull en el seu articulat la remissió adequada als «tractats i convenis internacionals dels quals Espanya sigui part», en referir-se a aspectes de la jurisdicció civil que concerneixen les immunitats (art. 36). Aquestes previsions normatives resulten, en suma, acords amb el dret internacional.

Per la seva banda, el Tribunal Constitucional ha considerat plenament conforme amb la Constitució el «límit negatiu que es deriva de la immunitat jurisdiccional atribuïda als estats estrangers». D'aquesta manera, «el legislador necessàriament ha de tenir presents els límits, positius i negatius, que el dret internacional imposa als estats» i això «corroborra la justificació objectiva i raonable de la immunitat de la jurisdicció ()», perquè «cas que s'estengui més enllà de l'àmbit delimitat pel dret internacional i tracti de fer efectiva en tot cas la tutela jurisdiccional en l'ordre intern, l'Estat podria incórrer, en fer-ho així, en un fet il·lícit per la violació d'una obligació internacional, la qual cosa comportaria la seva responsabilitat internacional davant d'un altre Estat» (STC 140/1995, de 28 de setembre, fonament jurídic 9). Pel que fa a la immunitat d'execució, el Tribunal Constitucional també ha considerat que el règim d'aquesta immunitat «es conté en normes de dret internacional públic que s'obtenen per inducció de dades d'origen molt divers, entre les quals es troben les convencions internacionals i la pràctica dels estats» (STC 18/1997, de 10 de febrer, fonament jurídic 6).

Tanmateix, aquesta remissió genèrica al dret internacional provoca, en el pla judicial intern, certa inseguretat jurídica i fins i tot una casuística jurisprudencial que, de vegades, pot conduir a errors o contradiccions, susceptibles, en el pla extern, de comprometre la responsabilitat internacional d'Espanya. De fet, el legislador ha rebut una recomanació oberta del mateix Tribunal Constitucional perquè reguli el règim de les immunitats dels estats estrangers a Espanya per tal de garantir més certesa en l'àmbit jurisdiccional intern sobre la base d'una doctrina restringida de la immunitat de jurisdicció i d'execució (STC 107/1992, d'1 de juliol).

Per tant, gairebé tres dècades després de la introducció del ja al·ludit precepte a la Llei orgànica del poder judicial, sembla convenient desenvolupar legislativament la qüestió a través d'una Llei orgànica que, amb ple respecte de les obligacions internacionals que ha assumit el nostre país, reguli de manera sistemàtica aquesta matèria. Això resulta molt més necessari, amb vista a aconseguir la seguretat jurídica necessària, en tant que el mateix dret internacional al qual remet la nostra legislació presenta, com ja s'ha esmentat, una regulació també insuficient i fragmentada. I convé fer-ho, una vegada empresa la labor, de manera que s'incloguin també les altres immunitats diferents a les immunitats de l'Estat estranger i els seus representants, però que ja són freqüents com a conseqüència de la intensitat de la cooperació internacional. És el cas, bàsicament, de les immunitats de les organitzacions internacionals, les forces armades visitants, els vaixells i aeronaus d'Estat, així com el règim de privilegis i immunitats de les conferències internacionals o reunions que tinguin lloc al nostre país. Tot això, vetllant per la reducció al mínim imprescindible de l'efecte que aquestes immunitats tenen respecte al dret a l'accés efectiu a la justícia i garantint, en els àmbits on existeix capacitat del Govern per modular el règim que estableix la Llei, l'exercici de la funció de control del Parlament.

Aquesta Llei orgànica s'erigeix, a més, en complement idoni de les altres lleis en matèria de dret internacional aprovades durant aquesta legislatura, és a dir, la Llei 2/2014, de 25 de març, de l'acció i del servei exterior de l'Estat (BOE núm. 74, de 26 de març de 2014) i la Llei 25/2014, de 27 de novembre, de tractats i altres acords internacionals (BOE núm. 288, de 28 de novembre de 2014).

III

El contingut d'aquesta Llei orgànica s'articula al voltant de vuit títols. El punt de partida el configuren les disposicions generals del títol preliminar sobre objecte, definicions i àmbit material. A continuació, com a nucli central de la Llei orgànica, es regulen les immunitats jurisdiccionals de l'Estat estranger a Espanya (títol I), diferenciant en sengles capítols entre

immunitat de jurisdicció i immunitat d'execució. Les immunitats que preveu aquest títol es conceben com un dret renunciable, de manera expressa o tàcita. És, igualment, una obligació de caràcter no absolut per a l'Estat del fòrum, ja que coneix certs límits. A partir d'aquí, aquesta Llei orgànica tracta els privilegis i les immunitats del cap de l'Estat, el cap del Govern i el ministre d'Afers Exteriors de l'Estat estranger (títol II), la immunitat de l'Estat respecte dels vaixells de guerra i els vaixells i aeronaus d'Estat (títol III), l'estatut de les forces armades visitants (títol IV), els privilegis i les immunitats de les organitzacions internacionals amb seu o oficina a Espanya (títol V) i els privilegis i les immunitats aplicables a les conferències i reunions internacionals (títol VI). La Llei orgànica es tanca amb unes disposicions de caràcter procedimental (títol VII) i les disposicions addicional, derogatòria i finals corresponents.

Cal subratllar, finalment, que la Llei orgànica deixa fora el règim diplomàtic i consular, perquè té una regulació internacional pròpia ben assentada que, des de fa dècades, ja forma part de l'ordenament jurídic espanyol. D'altra banda, el seu contingut s'ha d'entendre, en tot cas, sense perjudici de les obligacions internacionals del nostre país respecte de l'enjudiciament de crims internacionals, així com dels seus compromisos amb la Cort Penal Internacional.

TÍTOL PRELIMINAR

Article 1. *Objecte.*

Aquesta Llei orgànica té per objecte regular les immunitats davant els òrgans jurisdiccionals espanyols i, si s'escau, els privilegis aplicables a:

- a) Els estats estrangers i els seus béns;
- b) Els caps d'Estat i de Govern i ministres d'Afers Exteriors estrangers, durant l'exercici del seu càrrec i una vegada finalitzat aquest;
- c) Els vaixells de guerra i vaixells i aeronaus d'Estat;
- d) Les forces armades visitants;
- e) Les organitzacions internacionals amb seu o oficina a Espanya i els seus béns; i
- f) Les conferències i reunions internacionals celebrades a Espanya.

Article 2. *Definicions.*

Als efectes d'aquesta Llei orgànica, s'entén per:

- a) Immunitat de jurisdicció: prerrogativa d'un Estat, organització o persona de no ser demandat ni enjudiciat pels òrgans jurisdiccionals d'un altre Estat;
- b) Immunitat d'execució: prerrogativa per la qual un Estat, organització o persona i els seus béns no poden ser objecte de mesures coercitives o d'execució de decisions dictades pels òrgans jurisdiccionals d'un altre Estat;
- c) Estat:
  - i) L'Estat i els seus diversos òrgans de govern;
  - ii) Els elements constitutius d'un Estat federal o les subdivisions polítiques de l'Estat, que estiguin facultats per dur a terme actes en l'exercici de l'autoritat sobirana i actuïn en aquesta capacitat;
  - iii) Els organismes i institucions de l'Estat i altres entitats públiques, encara que tinguin personalitat jurídica diferenciada, sempre que estiguin facultats per dur a terme actes en l'exercici de l'autoritat sobirana de l'Estat i que actuïn en aquesta capacitat; i
  - iv) Els representants de l'Estat quan actuïn en aquesta condició.
- d) Cap d'Estat: la persona que exerceix la direcció d'un Estat estranger, sigui quina sigui la denominació del seu càrrec, incloent cadascun dels membres d'un òrgan col·legiat quan, de conformitat amb la Constitució respectiva, aquest òrgan compleixi aquestes funcions;

- e) Cap de Govern: la persona que exerceix la direcció del Govern d'un Estat estranger, sigui quina sigui la denominació del seu càrrec;
- f) ministre d'Afers Exteriors: el membre del Govern d'un Estat estranger responsable de les relacions exteriors, sigui quina sigui la denominació del seu càrrec;
- g) Vaixell d'Estat: un vaixell de titularitat o ús públic d'un Estat estranger sempre que presti, amb caràcter exclusiu, serveis públics de caràcter no comercial;
- h) Vaixell de guerra: un vaixell i, si s'escau, els vaixells auxiliars, adscrits a les forces armades d'un Estat estranger, que portin els signes exteriors distintius dels vaixells de guerra de la seva nacionalitat, es trobin sota el comandament d'un oficial degudament designat pel Govern d'aquest Estat, el nom del qual estigui inscrit en l'escalafó d'oficials o en un document equivalent i les dotacions del qual estiguin sotmeses a la disciplina de les forces armades regulars;
- i) Aeronau d'Estat: una aeronau pertanyent a un Estat estranger, operada o explotada per aquest i utilitzada exclusivament per a un servei públic no comercial, com ara serveis militars, de duana o de policia;
- j) Forces armades visitants: el personal militar d'un Estat estranger que, a invitació o amb consentiment d'Espanya, es trobi en territori espanyol en relació amb els seus deures oficials, amb el benentès que Espanya i l'Estat estranger poden convenir que determinats individus, unitats o formacions no es consideri que formen part o estan inclosos en una força als fins d'aquesta Llei orgànica;
- k) Personal civil de les forces armades visitants: el personal civil que acompanyi una força armada d'un Estat estranger i que estigui utilitzat per un dels exèrcits d'aquest Estat, sempre que no siguin persones apàtrides, ni nacionals d'un tercer Estat respecte del qual Espanya no hagi consentit la seva entrada en territori espanyol, ni tinguin nacionalitat espanyola o residència habitual a Espanya;
- l) Organització internacional: una organització de caràcter intergovernamental, dotada de personalitat jurídica internacional i regida pel dret internacional que tingui seu o oficina a Espanya;
- m) Conferència internacional: una reunió, ja sigui de caràcter intergovernamental o no, celebrada o que s'hagi de celebrar a Espanya a iniciativa del Govern d'Espanya o d'una organització internacional de la qual Espanya sigui part amb consentiment del Govern espanyol; i
- n) Transacció mercantil: tot contracte o transacció mercantil de compravenda de béns o prestació de serveis; tot contracte de préstec o una altra transacció de caràcter financer, inclosa qualsevol obligació de garantia o d'indemnització concernent a aquest préstec o a aquesta transacció; qualsevol altre contracte o transacció de naturalesa mercantil, industrial o d'arrendament d'obra o de serveis, a exclusió dels contractes individuals de treball. Per determinar si un contracte o transacció és una «transacció mercantil», cal atènyer-se principalment a la naturalesa del contracte o de la transacció, però s'ha de tenir en compte també la seva finalitat si així ho acorden les parts en el contracte o la transacció o si, en la pràctica de l'Estat que és part en un o altra, aquesta finalitat és pertinent per determinar el caràcter no mercantil del contracte o de la transacció.

Article 3. Altres privilegis i immunitats reconeguts pel dret internacional i no afectats per aquesta Llei orgànica.

El que disposa aquesta Llei orgànica s'entén sense perjudici de qualssevol altres privilegis i immunitats que preveu el dret internacional i, en particular, dels reconeguts a:

- Les missions diplomàtiques, oficines consulars i missions especials d'un Estat;
- Les organitzacions internacionals i les persones adscrites a aquestes; i
- Els ginys aeroespacials i objectes espacials propietat d'un Estat o operats per aquest.

TÍTOL I

Immunitats de l'Estat estranger a Espanya

Article 4. *Immunitats de l'Estat estranger.*

Tot Estat estranger i els seus béns gaudeixen d'immunitat de jurisdicció i execució davant els òrgans jurisdiccionals espanyols, en els termes i les condicions que preveu aquesta Llei orgànica.

CAPÍTOL I

Immunitat de jurisdicció

Secció 1a Consentiment de l'estat estranger a l'exercici de la jurisdicció per part d'òrgans jurisdiccionals espanyols

Article 5. *Consentiment exprés.*

L'Estat estranger no pot fer valer la immunitat de jurisdicció en un procés davant un òrgan jurisdiccional espanyol respecte d'una qüestió en relació amb la qual hagi consentit de forma expressa l'exercici d'aquesta jurisdicció:

- a) per acord internacional;
- b) en un contracte escrit; o
- c) per una declaració davant el tribunal o per una comunicació escrita en un procés determinat.

Article 6. *Consentiment tàcit.*

L'Estat estranger no pot fer valer la immunitat de jurisdicció davant un òrgan jurisdiccional espanyol en relació amb un procés determinat:

- a) Quan aquest hagi estat iniciat mitjançant la interposició de demanda o querella pel mateix Estat estranger;
- b) Quan l'Estat estranger hagi intervingut en el procés o hagi fet qualsevol acte en relació amb el fons;
- c) Quan l'Estat estranger hagi formulat reconvençió basada en la mateixa relació jurídica o els mateixos fets que la demanda principal; o
- d) Quan s'hagi formulat reconvençió basada en la mateixa relació jurídica o els mateixos fets que la demanda presentada per l'Estat estranger.

Article 7. *Comportaments que no constitueixen consentiment a la jurisdicció.*

No s'interpreta com a consentiment de l'Estat estranger a l'exercici de la jurisdicció per òrgans jurisdiccionals espanyols respecte d'un procés determinat:

- a) La intervenció de l'Estat estranger en el procés per fer valer la immunitat;
- b) La compareixença d'un representant de l'Estat estranger en el procés en qualitat de testimoni;
- c) La incompareixença de l'Estat estranger en el procés; o
- d) El consentiment exprés o tàcit, atorgat per l'Estat estranger, a l'aplicació de la llei espanyola a la qüestió objecte del procés.

Article 8. *Revocació del consentiment.*

El consentiment de l'Estat estranger al qual es refereixen els articles 5 i 6 no es pot revocar una vegada iniciat el procés davant un òrgan jurisdiccional espanyol.

Secció 2a Excepcions a la immunitat de jurisdicció de l'estat estranger

Article 9. Processos relatius a transaccions mercantils.

1. L'Estat estranger no pot fer valer la immunitat davant els òrgans jurisdiccionals espanyols en relació amb processos relatius a transaccions mercantils efectuades per aquest Estat amb persones físiques o jurídiques que no tinguin la seva nacionalitat, excepte en els supòsits següents:

- a) Quan es tracti d'una transacció mercantil entre estats; o
- b) Quan les parts hagin pactat expressament una altra cosa.

2. No es considera que un Estat estranger és part en una transacció mercantil quan qui efectua la transacció sigui una empresa estatal o una entitat creada per aquest Estat, sempre que aquesta empresa o entitat estigui dotada de personalitat jurídica pròpia i de capacitat per:

- a) Demandar o ser demandada; i
- b) Adquirir per qualsevol títol la propietat o possessió de béns, inclosos els que aquest Estat l'hagi autoritzat a explotar o administrar i a disposar-ne.

Article 10. Processos relatius a contractes de treball.

1. Tret que hi hagi un acord en un altre sentit entre Espanya i un Estat estranger, aquest no pot fer valer la immunitat de jurisdicció davant els òrgans jurisdiccionals espanyols en un procés relatiu a un contracte de treball entre aquest Estat i una persona física, quan el treball hagi estat executat o s'hagi d'executar totalment o parcialment a Espanya.

2. No obstant el que disposa l'apartat anterior, l'Estat estranger pot fer valer la immunitat de jurisdicció en els processos a què es refereix aquest apartat, en els supòsits següents:

- a) Quan el treballador hagi estat contractat per exercir funcions que suposin l'exercici del poder públic;
- b) Quan l'empleat sigui:

- i) Un agent diplomàtic, segons es defineix en la Convenció de Viena sobre Relacions Diplomàtiques de 1961;

- ii) Un funcionari consular, segons es defineix en la Convenció de Viena sobre Relacions Consulars de 1963; o

- iii) Un membre del personal diplomàtic d'una missió permanent davant una organització internacional o d'una missió especial o que hagi estat designat per representar l'Estat estranger en una conferència internacional.

- c) Quan el procés tingui per objecte contractar, renovar el contracte o readmetre el treballador;

- d) Quan el procés tingui per objecte acomiadar el treballador o rescindir el contracte i una autoritat competent de l'Estat estranger comuniqui que aquest procés menyscaba els seus interessos de seguretat;

- e) Quan el treballador sigui nacional de l'Estat estranger en el moment d'interposició de la demanda, llevat que aquesta persona tingui la seva residència habitual a Espanya; o

- f) Quan l'Estat estranger i el treballador hagin convingut una altra cosa per escrit, llevat que la competència dels òrgans jurisdiccionals espanyols sigui irrenunciable per al treballador.

Article 11. Processos relatius a indemnització per lesions a les persones i danys als béns.

Tret que hi hagi un acord en un altre sentit entre Espanya i un Estat estranger, aquest no pot fer valer la immunitat de jurisdicció davant els òrgans jurisdiccionals espanyols en un procés relatiu a una acció d'indemnització pecuniària per mort o lesions sofertes per

una persona o per dany o pèrdua de béns, causats per un acte o omissió presumptament atribuïble a aquest Estat, sempre que:

- a) L'acte o omissió s'hagi produït totalment o parcialment en territori espanyol; i
- b) L'autor material de l'acte o omissió es trobi en territori espanyol en el moment en què aquest acte o omissió es va produir.

Article 12. Processos relatius a la determinació de drets o obligacions respecte de béns.

Tret que hi hagi un acord en un altre sentit entre Espanya i un Estat estranger, aquest no pot fer valer la immunitat de jurisdicció davant els òrgans jurisdiccionals espanyols en un procés relatiu a la determinació de:

- a) Drets reals, la possessió o l'ús de l'Estat estranger respecte de béns immobles situats a Espanya;
- b) Obligacions de l'Estat estranger derivades d'algun dels drets a què es refereix el paràgraf anterior;
- c) Drets de l'Estat estranger sobre béns mobles o immobles adquirits per herència, llegat o qualsevol altre títol successori, donació o prescripció; o
- d) Drets de l'Estat estranger relatius a l'administració dels béns esmentats quan estiguin afectes a un fideïcomís o pertanyin a la massa activa en un procediment concursal o al patrimoni de societats en liquidació.

Article 13. Processos relatius a la determinació de drets de propietat intel·lectual i industrial.

Tret que hi hagi un acord en un altre sentit entre Espanya i un Estat estranger, aquest no pot fer valer la immunitat de jurisdicció davant els òrgans jurisdiccionals espanyols en un procés relatiu a:

- a) La determinació de drets de propietat intel·lectual o industrial de l'Estat estranger esmentat, quan aquests drets estiguin protegits per la legislació espanyola; o
- b) La suposada infracció per part de l'Estat estranger dels drets de propietat intel·lectual o industrial d'un tercer, quan aquests drets estiguin protegits per la legislació espanyola.

Article 14. Processos relatius a la participació en persones jurídiques i altres entitats de caràcter col·lectiu.

Tret que hi hagi un acord en un altre sentit entre Espanya i un Estat estranger, aquest no pot fer valer la immunitat de jurisdicció davant els òrgans jurisdiccionals espanyols en processos relatius a la seva participació en societats, associacions, fundacions i altres entitats, amb o sense ànim de lucre, dotades o no de personalitat jurídica, que concerneixin les relacions de l'Estat esmentat amb l'entitat o els altres participants en ella, sempre que aquesta:

- a) S'hagi constituït d'acord amb la legislació espanyola o bé la seva administració central o el seu establiment principal estigui a Espanya; i
- b) No estigui formada exclusivament per subjectes de dret internacional.

Article 15. Processos relatius a l'explotació o carregament de vaixells pertanyents a un Estat o explotats per aquest.

1. Tret que hi hagi un acord en un altre sentit entre Espanya i un Estat estranger que sigui propietari d'un vaixell o l'exploti, aquest no pot fer valer la immunitat davant els òrgans jurisdiccionals espanyols en un procés relatiu a:

- a) L'explotació del vaixell esmentat, incloent, en particular, les accions relatives a abordatges i altres accidents de la navegació, assistència, salvament, avaria grossa,

reparacions, avituallament i altres contractes concernents al vaixell, així com les relatives a les conseqüències de la contaminació del medi marí, sempre que, en el moment de produir-se el fet que dóna lloc a l'acció, el vaixell s'estigüés utilitzant per a una finalitat diferent del servei públic no comercial; o

b) El transport del seu carregament, sempre que, en el moment de produir-se el fet que dóna lloc a l'acció, el carregament s'estigüés utilitzant exclusivament o estigüés destinat a utilitzar-se exclusivament per a una finalitat diferent del servei públic no comercial.

2. Als efectes del que disposa l'apartat anterior, el terme explotació abraça la possessió del vaixell, el control, la gestió o el noliejament, ja sigui per temps, per viatge, sense dotació o un altre.

3. Quan en el curs del procés es plantegin dubtes sobre el caràcter públic no comercial del vaixell o del seu carregament, al qual es refereix l'apartat 1, la certificació acreditativa d'aquest caràcter, signada pel cap de missió de l'Estat estranger acreditat davant Espanya o per l'autoritat competent de l'Estat estranger en cas que aquest no disposi de missió acreditada davant l'Estat espanyol, fa prova plena.

4. El que disposa l'apartat 1 no s'aplica en cap cas als vaixells de guerra i vaixells d'Estat estrangers, els quals gaudeixen d'immunitat a tots els efectes.

Article 16. *Processos relatius als efectes d'un conveni arbitral.*

Quan un Estat estranger hagi convingut amb una persona natural o jurídica nacional d'un altre Estat la submissió a arbitratge de tota controvèrsia relativa a una transacció mercantil, tret que hi hagi un acord de les parts en un altre sentit en el conveni arbitral o en la clàusula compromissòria, l'Estat no pot fer valer la immunitat davant un òrgan jurisdiccional espanyol en un procés relatiu a:

- a) La validesa, la interpretació o l'aplicació de la clàusula compromissòria o del conveni arbitral;
- b) El procediment d'arbitratge, inclòs el nomenament judicial dels àrbitres;
- c) La confirmació, l'anul·lació o la revisió del laude arbitral; o
- d) El reconeixement dels efectes dels laudes estrangers.

CAPÍTOL II

Immunitat d'execució

Article 17. *Immunitat de l'Estat estranger respecte de mesures d'execució.*

1. Els òrgans jurisdiccional espanyols s'han d'abstenir d'adoptar mesures d'execució o altres mesures coercitives contra béns de l'Estat estranger, tant abans com després de la resolució judicial, llevat que l'Estat en qüestió ho hagi consentit de manera expressa o tàcita.

2. Després de la resolució judicial, els òrgans jurisdiccional espanyols també poden adoptar mesures d'execució si s'ha determinat que els béns objecte d'aquelles s'utilitzen o estan destinats a ser utilitzats per l'Estat amb finalitats diferents de les oficials no comercials, sempre que estiguin en territori espanyol i tinguin un nexa amb l'Estat contra el qual s'ha incoat el procés, encara que es destinin a una activitat diferent de la que va donar lloc al litigi.

Article 18. *Consentiment a l'adopció de mesures d'execució.*

1. El consentiment exprés de l'Estat estranger al qual es refereix l'article anterior s'ha de contenir en:

- a) un acord internacional;
- b) un contracte escrit; o
- c) una declaració davant el tribunal o una comunicació escrita en un procés determinat.

2. Es considera que hi ha consentiment tàcit als efectes de l'article anterior únicament quan l'Estat estranger ha assignat béns de la seva propietat a la satisfacció de la demanda objecte del procés.

3. El consentiment de l'Estat estranger per a l'exercici de la jurisdicció, al qual es refereixen els articles 5 i 6, no implica en cap cas el consentiment per adoptar mesures d'execució.

Article 19. *Revocació del consentiment per adoptar mesures d'execució.*

El consentiment de l'Estat estranger al qual es refereix l'article anterior no es pot revocar una vegada iniciat el procés davant un òrgan jurisdiccional espanyol.

Article 20. *Béns de l'Estat dedicats a finalitats públiques no comercials.*

1. Dels béns propietat de l'Estat estranger o dels que aquest n'exerceixi la possessió o el control, es consideren en tot cas específicament utilitzats o destinats a ser utilitzats per a finalitats públiques no comercials els següents:

a) Els béns, inclosos els comptes bancaris, utilitzats o destinats a ser utilitzats per exercir les funcions de la missió diplomàtica de l'Estat o de les seves oficines consulars, missions especials, representacions permanents davant organitzacions internacionals o delegacions en òrgans d'organitzacions internacionals o en conferències internacionals;

b) Els béns de l'Estat de naturalesa militar o utilitzats o destinats a ser utilitzats en el desenvolupament de funcions militars;

c) Els béns del banc central o una altra autoritat monetària de l'Estat que es destinin a les finalitats pròpies de les institucions esmentades;

d) Els béns que formin part del patrimoni cultural o dels arxius de l'Estat o d'una exposició d'objectes d'interès científic, cultural o històric, sempre que no s'hagin posat ni estiguin destinats a ser posats a la venda; i

e) Els vaixells i aeronaus d'Estat.

2. El que disposa el punt a) de l'apartat anterior no és aplicable a comptes bancaris destinats exclusivament a finalitats diferents dels públics no comercials.

3. Els béns enumerats en aquest article no poden ser objecte de mesures d'execució, llevat que l'Estat estranger hagi prestat el seu consentiment.

TÍTOL II

Privilegis i immunitats del cap de l'Estat, el cap de Govern i el ministre d'Afers Exteriors de l'Estat estranger

CAPÍTOL I

Inviolabilitat i immunitats dels caps d'Estat, caps de Govern i ministres d'Afers Exteriors en exercici

Article 21. *Inviolabilitat.*

1. Les persones del cap d'Estat, el cap de Govern i el ministre d'Afers Exteriors de l'Estat estranger són inviolables quan estiguin en territori espanyol, durant tot el període de durada del seu mandat, independentment del fet que estiguin en missió oficial o en visita privada. No poden ser objecte de cap forma de detenció, se'ls ha de tractar amb el degut respecte i s'han d'adoptar totes les mesures adequades per impedir qualsevol atemptat contra la seva persona, la seva llibertat o la seva dignitat.

2. La inviolabilitat a la qual es refereix l'apartat anterior s'estén al seu lloc de residència a Espanya, a la seva correspondència i a les seves propietats i, si s'escau, als mitjans de transport que utilitzin.

Article 22. *Immunitat de jurisdicció i execució.*

1. Les persones a les quals es refereix aquest capítol gaudeixen d'immunitat de jurisdicció i execució davant els òrgans jurisdiccionals espanyols de tots els ordres durant tota la durada del seu mandat, tant si es troben a Espanya com a l'estranger. Si estan a Espanya, la immunitat s'estén tant als viatges oficials com a les visites privades, tant si es tracta d'accions judicials en relació amb actes oficials o privats, com si són relatives a actes efectuats amb anterioritat al seu mandat o durant l'exercici d'aquest.

2. No estan obligats a comparèixer com a testimonis en processos dels quals coneguin els òrgans jurisdiccionals espanyols.

CAPÍTOL II

Immunitats d'antics caps d'Estat i de Govern i antics ministres d'Afers Exteriors

Article 23. *Continuïtat de la immunitat respecte dels actes oficials efectuats durant el mandat.*

1. Una vegada finalitzat el seu mandat, els antics caps d'Estat i de Govern i els antics ministres d'Afers Exteriors continuen gaudint d'immunitat penal únicament en relació amb els actes efectuats durant el seu mandat en l'exercici de les seves funcions oficials, amb l'abast que determina el dret internacional. En tot cas, queden exclosos de la immunitat els crims de genocidi, desaparició forçada, guerra i lesa humanitat.

2. També continuen gaudint d'immunitat civil, laboral, administrativa, mercantil i fiscal únicament en relació amb els actes efectuats durant el seu mandat en l'exercici de les seves funcions oficials, amb les excepcions que preveuen els articles 9 a 16.

Article 24. *Jurisdicció sobre els actes efectuats a títol privat durant el mandat.*

Una vegada finalitzat el seu mandat, les persones a les quals es refereix aquest capítol no poden fer valer la immunitat davant els òrgans jurisdiccionals espanyols quan es tracti d'accions relacionades amb actes no efectuats en l'exercici de les seves funcions oficials durant el seu mandat.

Article 25. *Jurisdicció sobre els actes efectuats amb anterioritat al començament del mandat.*

Una vegada finalitzat el seu mandat, les persones a les quals es refereix aquest capítol no poden fer valer la immunitat de jurisdicció i execució davant els òrgans jurisdiccionals espanyols per actes efectuats amb anterioritat al començament d'aquell.

CAPÍTOL III

Disposicions comunes

Article 26. *Reciprocitat en l'aplicació de la immunitat del cap d'Estat, cap de Govern i ministre d'Afers Exteriors.*

Llevat que ho impedeixi el dret internacional, la immunitat dels caps d'Estat, caps de Govern o ministres d'Afers Exteriors o de les persones que hagin ocupat aquests càrrecs en el passat es pot veure denegada o limitada en la seva aplicació atenent el principi de reciprocitat.

Article 27. *Renúncia a la immunitat del cap d'Estat, cap de Govern i ministre d'Afers Exteriors.*

1. L'Estat estranger pot renunciar a la immunitat de jurisdicció davant els òrgans jurisdiccionals espanyols del seu cap d'Estat, cap de Govern o ministre d'Afers Exteriors o de les persones que hagin ocupat aquests càrrecs en el passat.

2. La renúncia ha de ser sempre expressa.

3. Si qualsevol de les persones que gaudeixen d'immunitat, de conformitat amb el que disposa aquest títol, inicia una acció judicial, no pot fer valer la immunitat de jurisdicció respecte de cap reconvençió lligada directament a la demanda principal.

4. La renúncia a la immunitat de jurisdicció no implica la renúncia a la immunitat d'execució, la qual requereix una nova renúncia expressa.

Article 28. *Revocació de la renúncia.*

La renúncia de l'Estat estranger a la qual es refereix l'article anterior no es pot revocar una vegada iniciat el procés davant un òrgan jurisdiccional espanyol.

Article 29. *Crims internacionals.*

El que disposa aquest títol no afecta les obligacions internacionals assumides per Espanya respecte de l'enjudiciament de crims internacionals, ni els seus compromisos amb la Cort Penal Internacional.

TÍTOL III

Immunitats dels vaixells de guerra i dels vaixells i aeronaus d'Estat

Article 30. *Immunitat de vaixells de guerra i vaixells d'Estat.*

Llevat que per acord entre els estats interessats s'hagi disposat una altra cosa, els vaixells de guerra i els vaixells d'Estat estrangers gaudeixen d'immunitat de jurisdicció i execució davant els òrgans jurisdiccionals espanyols, fins i tot quan estan en aigües interiors o en mar territorial espanyols.

Article 31. *Immunitat d'aeronaus d'Estat.*

Les aeronaus d'Estat estrangeres, tal com les defineix aquesta Llei orgànica, gaudeixen d'immunitat de jurisdicció i execució davant els òrgans jurisdiccionals espanyols, fins i tot quan estan en l'espai aeri o terrestre espanyol.

Article 32. *Consentiment de l'Estat estranger a l'exercici de la jurisdicció o a l'adopció de mesures d'execució.*

El consentiment de l'Estat estranger a l'exercici de la jurisdicció o a l'adopció de mesures d'execució per part dels òrgans jurisdiccionals espanyols en relació amb els seus vaixells de guerra i els seus vaixells i aeronaus d'Estat, en supòsits en què gaudeixin d'immunitat d'acord amb el que estableix aquesta Llei orgànica, es regeix pel que disposen els articles 5 a 8, 18 i 19.

TÍTOL IV

Estatut de les Forces Armades visitants

Article 33. *Estatut de les Forces Armades visitants, del seu personal militar i civil i dels seus béns.*

1. A les Forces Armades visitants d'un Estat membre de l'OTAN o de l'Associació per la Pau, al seu personal militar i civil i als seus béns, quan estiguin en territori espanyol a invitació o amb consentiment d'Espanya, se'ls apliquen les disposicions del Conveni entre els estats part del Tractat de l'Atlàntic Nord relatiu a l'estatut de les seves forces, de 19 de juny de 1951.

2. A les Forces Armades visitants de qualsevol altre Estat estranger, al seu personal militar i civil i als seus béns, quan estiguin en territori espanyol a invitació o amb consentiment d'Espanya, se'ls apliquen, de manera total o parcial, les disposicions del Conveni entre els estats part del Tractat de l'Atlàntic Nord relatiu a l'estatut de les seves forces, de 19 de juny de 1951. Aquesta aplicació s'ha de fer atenent el principi de reciprocitat i en virtut de l'acord que subscriu a aquest efecte el Ministeri de Defensa d'Espanya amb l'homòleg de l'Estat estranger.

3. Les disposicions d'aquest article s'apliquen a qualsevol part del territori sota sobirania espanyola on estiguin situades les Forces Armades visitants, el seu personal militar i civil i els seus béns, tant si estan estacionades com en trànsit, així com als vaixells i aeronaus d'Espanya.

TÍTOL V

Privilegis i immunitats de les organitzacions internacionals amb seu o oficina a Espanya

Article 34. *Inviolabilitat de les organitzacions internacionals.*

1. Els locals de les organitzacions internacionals, sigui quin sigui el seu propietari, els seus arxius, la seva correspondència oficial i, en general, tots els documents que els pertanyin o que posseeixin i estiguin destinats a un ús oficial, són inviolables independentment d'on es trobin.

2. Els locals de les organitzacions internacionals, així com tots els seus mitjans de transport, béns i havens a Espanya, no poden ser objecte de registre, requisa, confiscació, expropiació ni de cap altra mesura coercitiva de caràcter executiu, administratiu, judicial o legislatiu.

Article 35. *Immunitat de les organitzacions internacionals.*

1. En absència d'acord internacional bilateral o multilateral aplicable, les organitzacions internacionals gaudeixen, respecte de tota actuació vinculada al compliment de les seves funcions, d'immunitat de jurisdicció i d'execució davant els òrgans jurisdiccionals espanyols de tots els ordres, en els termes i condicions que estableix aquesta Llei orgànica.

No obstant el que disposa el paràgraf anterior, quan es tracti de procediments de dret privat o de processos de l'àmbit laboral relatius a membres del personal de les organitzacions internacionals, aquestes no poden fer valer la immunitat, llevat que acreditin disposar d'un mecanisme alternatiu de resolució de la controvèrsia, tant si està previst al tractat constitutiu, als estatuts, al reglament intern o en qualsevol altre instrument aplicable de les organitzacions internacionals.

2. Tret que hi hagi un acord en un altre sentit, les organitzacions internacionals no gaudeixen de la immunitat que preveu l'apartat 1 en relació amb accions de naturalesa civil iniciades per tercers per danys resultants d'un accident causat per vehicles de motor pertanyents o operats per l'organització en el seu benefici o relacionades amb una infracció de trànsit en la qual estiguin involucrats tals vehicles.

Article 36. Personal propi de les organitzacions internacionals.

1. El màxim representant de les organitzacions internacionals a Espanya ha de gaudir de la immunitat acordada pel dret internacional als caps de missió diplomàtica, que s'estén als familiars al seu càrrec que no tinguin nacionalitat espanyola ni residència habitual a Espanya. Igualment gaudeixen d'inviolabilitat personal, així com de residència, correspondència i equipatge.

2. La persona que substitueixi temporalment el màxim representant de l'organització gaudeix de la immunitat a la qual es refereix l'apartat anterior durant el període de durada de la substitució.

3. La resta del personal de les organitzacions internacionals, sigui quina sigui la seva nacionalitat, gaudeix d'immunitat de jurisdicció i no pot ser objecte de cap forma de detenció en relació amb qualssevol paraules, escrits i actes executats en l'exercici de les seves funcions.

4. Els experts i altres persones contractades per les organitzacions internacionals per portar a terme missions específiques durant un temps limitat gaudeixen d'immunitat de jurisdicció i no poden ser objecte de cap forma de detenció en relació amb qualssevol paraules, escrits i actes efectuats en l'exercici de les seves funcions.

5. La immunitat de jurisdicció a la qual es refereix aquest article subsisteix després d'haver cessat en la condició de representant, membre del personal, expert o contractat de l'organització pels actes efectuats en l'exercici de les seves funcions durant la seva permanència en el càrrec de què es tracti.

Article 37. Consentiment de les organitzacions internacionals a l'exercici de la jurisdicció per part dels òrgans jurisdiccionals espanyols.

1. Les organitzacions internacionals no poden fer valer la immunitat de jurisdicció davant un òrgan jurisdiccional espanyol respecte d'una qüestió en relació amb la qual hagin consentit de manera expressa l'exercici de la jurisdicció esmentada:

- a) Per acord internacional;
- b) En un contracte escrit; o
- c) Per una declaració davant el tribunal o per una comunicació escrita en un procés determinat.

2. Les organitzacions internacionals no poden fer valer la immunitat de jurisdicció davant un òrgan jurisdiccional espanyol en relació amb un procés determinat:

- a) Quan aquest s'hagi iniciat mitjançant la interposició d'una demanda o querella per part de la mateixa organització;
- b) Quan l'organització internacional hagi efectuat qualsevol acte relatiu al fons del procés;
- c) Quan l'organització internacional hagi formulat reconvençió basada en la mateixa relació jurídica o els mateixos fets que la demanda principal; o
- d) Quan s'hagi formulat reconvençió basada en la mateixa relació jurídica o els mateixos fets que la demanda presentada per l'organització internacional.

3. La inclusió en un contracte en què siguin part les organitzacions internacionals d'una clàusula en la qual es reconegui la jurisdicció d'un òrgan jurisdiccional ordinari espanyol constitueix una renúncia a la immunitat de jurisdicció.

Article 38. Comportaments que no constitueixen consentiment a la jurisdicció.

No s'ha d'interpretar com a consentiment de l'organització internacional a l'exercici de la jurisdicció per part d'òrgans jurisdiccionals espanyols respecte d'un procés determinat:

- a) La intervenció de l'organització internacional en el procés per fer valer la immunitat;
- b) La compareixença d'un representant de l'organització internacional en el procés en qualitat de testimoni;

- c) La incompareixença de l'organització internacional en el procés; o
- d) El consentiment exprés o tàcit atorgat per l'organització internacional a l'aplicació de la llei espanyola a la qüestió objecte del procés.

Article 39. *Revocació del consentiment.*

El consentiment de l'organització internacional al qual es refereix l'article 37 no es pot revocar una vegada iniciat el procés davant un òrgan jurisdiccional espanyol.

Article 40. *Representants dels estats membres i estats observadors davant l'organització internacional.*

1. Els representants permanents davant l'organització internacional i els caps de les missions d'observació gaudeixen de la immunitat acordada als caps de missió diplomàtica acreditats a Espanya, que s'estén als familiars al seu càrrec que no tinguin nacionalitat espanyola ni residència habitual a Espanya. Igualment gaudeixen d'inviolabilitat personal, així com de residència, correspondència i equipatge.

2. Els membres del personal diplomàtic de les delegacions dels estats membres i estats observadors davant l'organització internacional gaudeixen de la immunitat acordada als agents diplomàtics a Espanya, que s'estén als familiars al seu càrrec que no tinguin nacionalitat espanyola ni residència habitual a Espanya. Igualment gaudeixen d'inviolabilitat personal, així com de residència, correspondència i equipatge.

3. La resta de membres de les delegacions dels estats membres i estats observadors davant l'organització internacional gaudeixen d'immunitat de jurisdicció i de detenció en relació amb qualssevol paraules, escrits i actes efectuats en l'exercici de les seves funcions.

Article 41. *Consentiment de l'Estat estranger a l'exercici de la jurisdicció i a l'adopció de mesures d'execució.*

El consentiment de l'Estat estranger a l'exercici de la jurisdicció i a l'adopció de mesures d'execució per part d'òrgans jurisdiccionals espanyols en relació amb les seves representacions permanents o d'observació i els membres d'aquestes es regeix, en absència de cap acord internacional que ho reguli, pel que disposen els articles 5 a 8, 18 i 19.

TÍTOL VI

Privilegis i immunitats aplicables a les conferències i reunions internacionals

Article 42. *Àmbit d'aplicació.*

1. En absència de cap acord específic subscrit per Espanya, el règim que estableix aquest títol ha de regular els privilegis i les immunitats aplicables a la celebració a Espanya d'una conferència o reunió internacional, sigui quina sigui la seva denominació particular.

2. En els casos en què Espanya hagi subscrit un acord específic en la matèria, el règim aplicable és el que estipuli l'acord esmentat i, supletòriament, el que estableixi aquesta Llei orgànica.

Article 43. *Durada dels privilegis i immunitats.*

Amb caràcter general, la durada dels privilegis i immunitats reconeguts s'estén durant tota la durada de la conferència o reunió internacional i els dos períodes de deu dies anteriors i cinc dies posteriors a aquesta.

Article 44. Facilitats, privilegis i immunitats per a la celebració de la conferència o reunió internacional.

1. Els locals assignats a la conferència o reunió internacional, sigui quin sigui el seu propietari, són inviolables. Cap agent de les autoritats espanyoles pot entrar-hi sense el consentiment exprés de la màxima autoritat de l'organització o representant autoritzat, si bé el consentiment es presumeix en cas d'incendi o emergència equiparable.

2. Els locals, mitjans de transport, arxius i documents i qualssevol béns i havens assignats a la conferència o reunió internacional no poden ser objecte de registre, requisa, confiscació, expropiació ni de qualsevol altra mesura coercitiva de caràcter executiu, administratiu, judicial o legislatiu.

3. Estan exempts de drets de duana i taxes d'importació, en els casos i condicions en què ho permeti la normativa duanera de la Unió Europea, el material administratiu, tècnic i científic subministrat per l'organització per a la celebració de la conferència o reunió internacional, les publicacions i altres documents oficials de l'organització destinats als seus treballs i els regals habituals oferts o rebuts pels alts funcionaris d'aquesta, sempre que l'organització es comprometi a reexportar-los una vegada finalitzat l'esdeveniment, a excepció dels consumits «in situ».

4. El màxim representant de l'organització a la conferència o reunió internacional i qui exerceixi la presidència de l'esdeveniment esmentat, si no són la mateixa persona, gaudeixen de les prerrogatives i privilegis concedits als caps de missió diplomàtica a Espanya, que s'estenen als familiars que l'acompanyin, sempre que no tinguin nacionalitat espanyola ni residència habitual a Espanya.

Article 45. Delegacions d'estats convidats a la conferència o reunió internacional.

1. El cap de la delegació gaudeix de les prerrogatives i privilegis reconeguts a Espanya als caps de missió diplomàtica.

2. Els membres del personal de les delegacions dels estats convidats, els noms dels quals s'han de comunicar al Govern espanyol per via diplomàtica amb antelació a l'inici de la conferència o reunió internacional, gaudeixen de les prerrogatives i privilegis reconeguts als agents diplomàtics a Espanya, amb l'excepció que preveu l'apartat 4.

3. La resta de membres de la delegació gaudeixen d'immunitat de jurisdicció i no poden ser objecte de cap forma de detenció per qualssevol paraules, escrits i actes efectuats en relació amb la conferència o reunió internacional.

4. No obstant el que disposa l'apartat 2, els membres del personal de les delegacions no gaudeixen d'immunitat en relació amb accions de naturalesa civil iniciades per tercers per danys resultants d'un accident causat per vehicles de motor o relacionades amb una infracció de trànsit en què estiguin involucrats tals vehicles.

5. Els locals assignats a les delegacions, sigui quin sigui el seu propietari, són inviolables. Cap agent de les autoritats espanyoles pot entrar-hi sense el consentiment exprés del cap de la delegació o de qui el substitueixi, si bé el consentiment es presumeix en cas d'incendi o emergència equiparable.

6. Els locals, mitjans de transport, arxius i documents no poden ser objecte de registre, requisa, confiscació, expropiació ni de qualsevol altra mesura coercitiva de caràcter executiu, administratiu, judicial o legislatiu.

7. Es permet la lliure comunicació de les delegacions per a totes les finalitats relacionades amb la conferència o reunió internacional. Amb aquesta finalitat, poden utilitzar tots els mitjans de comunicació adequats, inclosos correus diplomàtics, valisa diplomàtica i missatges en clau o en xifra.

8. Estan exempts de drets de duana i taxes d'importació, en els casos i condicions en què ho permeti la normativa duanera de la Unió Europea, el material administratiu i tècnic destinat a la celebració de la conferència o reunió internacional, les publicacions i altres documents oficials de la delegació destinats als seus treballs i els regals habituals oferts o rebuts, sempre que l'Estat estranger que envia la delegació es comprometi a reexportar-los una vegada finalitzat l'esdeveniment, a excepció dels consumits «in situ».

Article 46. Altres convidats i funcionaris de l'organització.

Els convidats a la conferència o reunió internacional que no formin part de delegacions d'estats i els membres del personal de l'organització desplaçats a Espanya per participar en l'esdeveniment o en la seva organització, sempre que no tinguin nacionalitat espanyola ni residència habitual a Espanya, no poden ser objecte de cap forma de detenció ni de confiscació d'equipatge personal, excepte en cas de delictes flagrants. Gaudeixen, igualment, d'immunitat de jurisdicció per qualssevol paraules, escrits i actes efectuats en relació amb la conferència o reunió internacional.

Article 47. Conferències o reunions internacionals organitzades per les Nacions Unides o els seus organismes especialitzats.

1. En cas que les Nacions Unides o algun dels seus organismes especialitzats celebri a Espanya, a invitació del Govern espanyol, en col·laboració amb aquest o amb el seu consentiment, una conferència o reunió internacional, s'aplica el règim de privilegis i immunitats que preveu la Convenció sobre privilegis i immunitats de les Nacions Unides, aprovada per l'Assemblea General el 13 de febrer de 1946, o la Convenció sobre privilegis i immunitats dels organismes especialitzats, aprovada per l'Assemblea General el 21 de novembre de 1947, segons que correspongui, tal com expressen els apartats següents.

2. Els representants dels estats membres de l'organització o de l'organisme el nom dels quals l'organització o organisme hagi comunicat al Govern espanyol per via diplomàtica amb antelació a l'inici de la conferència o reunió internacional, gaudeixen de les prerrogatives i immunitats que preveu l'article IV de la Convenció sobre privilegis i immunitats de les Nacions Unides de 1946 o l'article V de la Convenció sobre privilegis i immunitats dels organismes especialitzats de 1947, segons que correspongui.

3. Els participants en la conferència o reunió internacional que no siguin representants dels estats membres als quals es refereix l'article anterior, convidats bé per Nacions Unides o l'organisme especialitzat organitzador, bé pel Govern d'Espanya o per tots dos, el nom dels quals s'hagi comunicat al Govern d'Espanya per via diplomàtica amb antelació a l'inici de l'esdeveniment, gaudeixen de les prerrogatives i immunitats reconegudes als experts que formen part de les missions de Nacions Unides que preveu l'article VI de la Convenció sobre privilegis i immunitats de les Nacions Unides de 1946.

4. Els funcionaris de Nacions Unides o dels seus organismes especialitzats que participin en la conferència o reunió internacional o hi exerceixin funcions relacionades amb aquesta i el nom dels quals s'hagi comunicat al Govern d'Espanya amb antelació a l'inici de l'esdeveniment, gaudeixen de les prerrogatives i immunitats que es reconeixen als articles V i VII de la Convenció de 1946 i als articles VI i VIII de la Convenció de 1947, respectivament.

5. Supletòriament, s'aplica el que disposa aquest títol.

Article 48. Conferències o reunions internacionals organitzades per la Unió Europea.

En cas que la Unió Europea o alguna de les seves institucions, òrgans o organismes celebri a Espanya, a invitació del Govern espanyol, en col·laboració amb aquest o amb el seu consentiment, una conferència o reunió internacional, s'aplica el règim de privilegis i immunitats que preveu el Protocol número 7 sobre els privilegis i les immunitats de la Unió Europea i, supletòriament, el que disposa aquest títol.

TÍTOL VII

Qüestions procedimentals

Article 49. Apreciació d'ofici de la immunitat per part dels òrgans jurisdiccionals.

Els òrgans jurisdiccionals espanyols han d'apreciar d'ofici les qüestions relatives a la immunitat a què es refereix aquesta Llei orgànica i s'han d'abstenir de conèixer dels afers

que se'ls sotmetin quan s'hagi formulat demanda, querella o s'hagi iniciat el procés de qualsevol altra forma o quan se sol·liciti una mesura executiva respecte de qualsevol dels ens, persones o béns que gaudeixin d'immunitat de conformitat amb aquesta Llei orgànica.

Article 50. Invocació de la immunitat.

Llevat que hagi renunciat tàcitament a la immunitat de jurisdicció, i sigui quin sigui el tipus de procediment, l'Estat estranger la pot fer valer per la via de la declinatòria, de conformitat amb el que disposen els articles 63 i següents de la Llei 1/2000, de 7 de gener, d'enjudiciament civil, a excepció dels terminis que preveu l'apartat 1 de l'article 64.

Article 51. Procés incoat contra estats o organitzacions internacionals o contra persones amb immunitat.

Als efectes d'aquesta Llei orgànica, s'entén que s'ha incoat un procés davant els òrgans jurisdiccionals espanyols contra qualsevol dels ens o persones que, de conformitat amb aquesta Llei orgànica, gaudeixen d'immunitat, si s'esmenta algun d'ells com a part contra la qual es dirigeix el procés.

Article 52. Comunicacions judicials dirigides a estats estrangers.

Els emplaçaments, citacions, requeriments i qualssevol altres actes de comunicació judicial dirigits a estats estrangers, així com la comunicació al Ministeri d'Afers Exteriors i de Cooperació de l'existència de qualsevol procediment contra un Estat estranger, només als efectes que aquell emeti un informe en relació amb les qüestions relatives a la immunitat de jurisdicció i execució, s'han d'efectuar tal com preveu la Llei 29/2015, de 30 de juliol, de cooperació jurídica internacional en matèria civil.

Article 53. Comunicacions dels estats estrangers i de les organitzacions internacionals.

Les comunicacions dels estats estrangers per les quals es faci constar expressament el seu consentiment a l'exercici de la jurisdicció per part d'òrgans jurisdiccionals espanyols o la renúncia a la immunitat en tots els casos que preveu aquesta Llei orgànica, així com les de les organitzacions internacionals que tinguin la mateixa finalitat, s'han de cursar per via diplomàtica, a través del Ministeri d'Afers Exteriors i de Cooperació.

Article 54. Procediment de comunicació entre el Ministeri d'Afers Exteriors i de Cooperació i els òrgans jurisdiccionals espanyols.

1. El Ministeri d'Afers Exteriors i de Cooperació ha de remetre l'emplaçament o la notificació de l'òrgan jurisdiccional a la missió diplomàtica o a la representació permanent espanyola corresponent, als efectes de traslladar-los al Ministeri d'Afers Exteriors de l'Estat estranger o a l'òrgan competent de l'organització internacional.

2. El Ministeri d'Afers Exteriors i de Cooperació ha de donar trasllat a l'òrgan jurisdiccional competent de l'informe no vinculant que preveu l'article 27 de la Llei 29/2015, de 30 de juliol, de cooperació jurídica internacional en matèria civil, i de qualsevol comunicació que, en matèria d'immunitat, li remeti per via diplomàtica un Estat estranger o una organització internacional en relació amb un procés incoat a Espanya.

3. L'òrgan jurisdiccional competent, tan aviat com sigui possible, ha de donar trasllat al Ministeri d'Afers Exteriors i de Cooperació de les peticions de l'informe que preveu l'article 27 de la Llei 29/2015, de 30 de juliol, de cooperació jurídica internacional en matèria civil i de les comunicacions que dirigeixi a l'Estat estranger.

Article 55. *Sentències dictades en rebel·lia.*

Els òrgans jurisdiccionals espanyols no han de dictar sentència en rebel·lia contra l'Estat estranger o l'organització internacional, llevat que concorrin les condicions següents:

- a) Que s'hagin complert els requisits de notificació;
- b) Que hagi transcorregut un termini de quatre mesos a comptar de la data de recepció de la notificació de la demanda o un altre document pel qual s'incoï el procés; i
- c) Que aquesta Llei orgànica no impedeixi l'exercici de la jurisdicció.

Article 56. *Privilegis i immunitats dels estats estrangers i de les organitzacions internacionals durant la substanciació del procés.*

1. El fet que l'Estat estranger o l'organització internacional incompleixi o refusi complir el requeriment d'un òrgan jurisdiccional espanyol pel qual se l'insti a efectuar o abstenir-se d'efectuar un acte determinat, a presentar qualsevol document o a revelar qualsevol altra informació als efectes del procés, no ha de tenir més conseqüències que les que resultin de tal comportament en relació amb el fons de l'afer. En particular, no s'ha d'imposar cap sanció o pena a l'Estat o organització internacional que hagi incomplert o refusat complir tal requeriment.

2. Cap Estat estranger o organització internacional està obligat a prestar caució, fiança o dipòsit per garantir el pagament de les costes o despeses judicials de qualsevol procés en què sigui part demandada davant un òrgan jurisdiccional espanyol.

Disposició addicional única. *Comunicació a altres subjectes de dret internacional.*

El Ministeri d'Afers Exteriors i de Cooperació ha de comunicar aquesta Llei orgànica a tots els subjectes de dret internacional amb els quals Espanya manté relacions, incloses les organitzacions internacionals de les quals és membre.

Disposició derogatòria única. *Derogació normativa.*

Queden derogades totes les disposicions del mateix rang o inferior que s'oposin a aquesta Llei orgànica.

Disposició final primera. *Títol competencial.*

Aquesta Llei orgànica es dicta en exercici de les competències exclusives atribuïdes a l'Estat en matèria de relacions internacionals i de legislació processal per l'article 149.1.3a i 6a de la Constitució.

Disposició final segona. *Caràcter ordinari de determinats articles de la Llei.*

Sense perjudici del caràcter orgànic d'aquesta Llei, els articles 49 a 55 i la disposició final quarta tenen caràcter ordinari.

Disposició final tercera. *Modificació de la Llei orgànica 6/1985, d'1 de juliol, del poder judicial.*

L'article 21.2 de la Llei orgànica 6/1985, d'1 de juliol, del poder judicial, passa a tenir la redacció següent:

- «2. No obstant això, no han de conèixer de les pretensions formulades respecte de subjectes o béns que gaudeixin d'immunitat de jurisdicció i d'execució de conformitat amb la legislació espanyola i les normes de dret internacional públic.»

Disposició final quarta. *Modificació de la Llei 1/2000, de 7 de gener, d'enjudiciament civil.*

La circumstància 1a de l'apartat 2 de l'article 36 de la Llei 1/2000, de 7 de gener, d'enjudiciament civil, queda redactada de la manera següent:

«1a Quan s'hagi formulat demanda o sol·licitat execució respecte de subjectes o béns que gaudeixin d'immunitat de jurisdicció o d'execució de conformitat amb la legislació espanyola i les normes de dret internacional públic.»

Disposició final cinquena. *Desplegament normatiu.*

S'autoritza el Govern a dictar les disposicions que siguin necessàries per al desplegament adequat del que estableix aquesta Llei orgànica.

Disposició final sisena. *Preferència dels tractats internacionals.*

En cas de concurrència normativa d'aquesta Llei orgànica amb les previsions recollides en un tractat internacional del qual el Regne d'Espanya sigui Estat part, s'aplica amb caràcter preferent el tractat internacional.

Disposició final setena. *Entrada en vigor.*

Aquesta Llei orgànica entra en vigor al cap de vint dies de publicar-se al «Butlletí Oficial de l'Estat».

Per tant,
Mano a tots els espanyols, particulars i autoritats, que compleixin aquesta Llei orgànica i que la facin complir.

Madrid, 27 d'octubre de 2015.

FELIPE R.

El president del Govern,
MARIANO RAJOY BREY